

22/25

Telewizja Polska - S.A.
Ośrodek Badania Opinii Publicznej

ul. Woronicza 17
00-999 Warszawa

tel. (48-2) 647 87 91, (48-2) 647 87 92; fax (48-22) 43 46 51

Ocena rządów premiera Waldemara Pawlaka

* W listopadzie 1993 r. 2/3 Polaków sądziło, że Waldemar Pawlak będzie dobrym premierem. W lutym 1995 r. opinię, że Pawlak dobrze wypełnia obowiązki premiera podzielało 35% badanych, zaś 48% wyraziło na jego temat opinię krytyczną.

* W listopadzie 1993 r. 48% badanych miało nadzieję, że rząd spełni oczekiwania społeczeństwa. Nie liczyło na to 26%. W marcu, po zakończeniu pracy przez rząd tylko 15% ankietowanych stwierdziło, że spełnił on swoje obietnice wyborcze. 2/3 osób (64%) było przeciwnego zdania.

* Najczęściej wymieniane przyczyny niespełniania przez rząd obietnic wyborczych to brak jedności w rządzie i wspierającej go koalicji (40%), spory z prezydentem (33%), niekompetencja rządu (26%) oraz składanie obietnic jedynie w celu zdobycia władzy (24%).

* 45% Polaków uważa, że rząd W. Pawlaka upadł z powodu siły swoich przeciwników, zaś 42% osób sądzi, że musiał on odejść przede wszystkim dlatego, że był wewnętrznie słaby.

Warszawa, marzec 1995 roku

W marcu tego roku skończył swoje urzędowanie rząd Waldemara Pawlaka. W ostatnim sondażu OBOP przeprowadzonym na początku marca¹ spytano Polaków o ocenę działalności tego rządu .

Ocena premiera W. Pawlaka

Na początku przyjrzyjmy się, jak zmieniały się notowania W. Pawlaka w pierwszym okresie jego urzędowania - od listopada 1993 roku do lipca 1994 roku.

Czy Waldemar Pawlak jest dobrym premierem?

(dane w proc.)

	listopad '93 ²	marzec '94	czerwiec '94	lipiec '94
zdecydowanie tak	10	8	10	6
	62	54	61	54
raczej tak	52	46	51	48
raczej nie	12	21	21	26
	14	27	27	31
zdecydowanie nie	2	6	6	5
trudno powiedzieć	24	19	12	15

Jak widać, w całym tym okresie przeważały opinie pozytywne na temat premiera, chociaż ulegały one pewnym wahaniom. Jednocześnie można zauważyć, że od listopada 1993 r. do lipca 1994 r. zwiększył się o 17 punktów procentowych odsetek ocen negatywnych i zmniejszyła się o 9 punktów ilość odpowiedzi "trudno powiedzieć".

A jak oceniana była działalność W. Pawlaka w okresie od września 1994 r. do końca urzędowania?

¹Próba losowa mieszkańców kraju od 16 roku życia. Między 3 a 7 marca 1995 roku zrealizowano 1086 wywiady. Błąd statystyczny dla takiej wielkości próby nie przekracza $\pm 3\%$ przy wiarygodności oszacowania równej 95%.

²W listopadzie pytanie brzmiało: "Czy Waldemar Pawlak będzie dobrym premierem?"

Jak się Panu(i) wydaje, czy Waldemar Pawlak dobrze wypełnia obowiązki premiera?

(dane w proc.)

	wrzesień '94	październik '94	listopad '94	grudzień '94	luty '95
zdecydowanie tak	5	4	3	3	3
	54	51	44	43	35
raczej tak	49	47	41	40	32
raczej nie	25	25	31	30	33
	30	34	39	40	48
zdecydowanie nie	5	9	8	10	15
trudno powiedzieć	16	15	17	17	17

Wyniki kolejnych sondaży wskazują na systematyczny spadek pozytywnych ocen premiera przy jednoczesnym wzroście odsetka ocen krytycznych. Pomiedzy wrześniem 1994 r. a lutym 1995 r. spadek ten wyniósł 19 punktów procentowych. Jednocześnie o 18 punktów wzrósł odsetek ocen negatywnych. W lutym 1995 roku - po raz pierwszy od objęcia urzędu - liczba ocen negatywnych (48%) W. Pawlaka przewyższała liczbę ocen pozytywnych (35%).

Pozytywnie na temat pracy premiera wypowiadali się najczęściej rolnicy (57%), osoby w wieku 60 - ciu lat i starsze (42%), badani z wykształceniem podstawowym (41%), a także mieszkańcy wsi. Waldemar Pawlak dobrze wypełniał obowiązki premiera zdaniem 49% zwolenników lewicy i 44% centrolewicy. Pozytywnie wypowiadała się o nim ponad połowa (55%) osób, które głosowały na PSL.

Krytycznie o pracy premiera mówiła ponad połowa mieszkańców wsi, większość osób z wykształceniem ponadpodstawowym (50% - z zasadniczym zawodowym, 53% - ze średnim, 71% - z wyższym). Negatywne opinie wyrażało także 2/3 osób o poglądach prawicowych.

Czy rząd W. Pawlaka spełni obietnice wyborcze?

Zobaczmy teraz, jak rząd W. Pawlaka wywiązywał się - w opinii Polaków - ze swoich obietnic wyborczych. Na początku przyjrzyjmy się, jakie nadzieje wiąźali Polacy z tym rządem tuż po jego sformowaniu - w listopadzie 1993 roku.

Czy nowy rząd spełni oczekiwania społeczeństwa?

zdecydowanie tak	5%
raczej tak	43%
raczej nie	20%
zdecydowanie nie	6%
brak zdania	26%

W listopadzie 1993 roku połowa ankietowanych (48%) sądziła, że rząd W. Pawlaka spełni oczekiwania społeczeństwa, a 1/4 osób nie wiązała z tą ekipą dużych nadziei. Również 1/4 badanych nie miała zdania na ten temat.

Największe nadzieje z rządem W. Pawlaka wiązali ludzie w średnim wieku i starsi, mieszkańcy wsi, rolnicy, emeryci i renciści, gospodynie domowe i bezrobotni.

A jak Polacy oceniali wywiązywanie się rządu W. Pawlaka ze swoich obietnic wyborczych w trakcie sprawowania przezeń władzy?

Czy, Pana(i) zdaniem, rząd spełnia swoje obietnice wyborcze?

(dane w proc.)

	marzec '94	czerwiec '94	październik '94
zdecydowanie tak	1	3	1
	25	36	20
raczej tak	24	33	19
raczej nie	43	34	40
	63	49	68
zdecydowanie nie	20	15	28
brak zdania	12	15	12

Konfrontacja między społecznymi oczekiwaniami a realiami wypada wyraźnie na niekorzyść rządu. Od marca do października 1994 roku odsetek opinii negatywnych wyraźnie przeważał nad pozytywnymi. Trzeba jednak zauważyć, że w czerwcu w porównaniu z marcem społeczne przekonanie o spełnianiu przez rząd obietnic wyborczych wzrosło o 11 punktów, by ponownie spaść w październiku o 16 punktów poniżej poziomu z marca.

Czy, Pana(i) zdaniem, rząd Waldemara Pawlaka spełnił swoje obietnice wyborcze?

zdecydowanie tak	2%
raczej tak	13%
raczej nie	40%
zdecydowanie nie	24%
trudno powiedzieć	21%

Po zakończeniu kadencji rządu Waldemara Pawlaka tylko 15% ankietowanych stwierdziło, że spełnił on swoje obietnice wyborcze. 2/3 osób było przeciwnego zdania, a 1/5 nie miała wyrobionej opinii na ten temat.

Najczęściej krytycznie oceniają stopień wywiązania się przez rząd z obietnic wyborczych mieszkańcy miast powyżej 100 tys., osoby z wykształceniem wyższym i

niepełnym wyższym, prywatni przedsiębiorcy i inteligencja, głosujący w ostatnich wyborach parlamentarnych na UD i KPN, zwolennicy poglądów prawicowych oraz osoby rządziej praktykujące.

Dlaczego, zdaniem większości Polaków, rząd nie spełnił swoich obietnic wyborczych? Oto, jak kształtowały się opinie na ten temat od czerwca ubiegłego roku.

Dlaczego rząd nie spełnia(spełnił) swoich obietnic wyborczych?

(dane w proc.), (można było wybrać dwie odpowiedzi)

	czerwiec '94	październik '94	marzec '95
brak było (jest) jedności w rządzie i wspierającej go koalicji	41	47	40
z powodu sporów z prezydentem	24	30	33
nie umiał, nie potrafił	16	14	26
obietnice te były składane tylko po to, żeby zdobyć władzę i rząd nie zamierzał nigdy ich dotrzymać	39	39	24
uniemożliwił to zły stan państwa i gospodarki	24	16	18
zaczął to robić, ale miał za mało czasu	6	4	9
po lepszym zorientowaniu się w sytuacji w kraju rząd zrozumiał, że ważniejsze są inne sprawy	7	7	4
z powodu działań solidarnościowej opozycji	6	3	3
trudno powiedzieć	2	3	2

Z otrzymanych do wyboru przyczyn badani najczęściej wskazywali na te, które były związane z niską sprawnością działań rządu oraz brakiem poparcia ze strony własnego politycznego zaplecza. We wszystkich trzech badaniach najczęściej wymieniano konflikty wewnątrz gabinetu rządowego i wspierającej go koalicji (marzec '95 - 40%). W ostatnim sondażu w dalszej kolejności podawano - spory z prezydentem (33%), niekompetencję rządu (26%) oraz składanie obietnic wyborczych tylko dla zdobycia władzy (24%). Rządziej mówiono o złym stanie państwa i gospodarki (18%).

W porównaniu z poprzednimi sondażami w marcu 1995 r. częściej jako przyczynę niespełnienia obietnic wyborczych przez rząd wymieniano niekompetencję rządu (wzrost odsetka odpowiedzi o 10-12 punktów procentowych) oraz spory z prezydentem (wzrost o 3-9 punktów).

O braku jedności w rządzie i wspierającej go koalicji mówili najczęściej mieszkańcy największych miast - powyżej 500 tys., osoby z wykształceniem średnim i pomaturalnym oraz głosujący w ostatnich wyborach parlamentarnych na PSL.

Spory z prezydentem najczęściej wymieniali mieszkańcy miast od 100 do 500 tys., osoby z wykształceniem podstawowym oraz wyższym i niepełnym wyższym, inteligencja i

rolnicy, zwolennicy poglądów lewicowych oraz osoby, które w ostatnich wyborach parlamentarnych głosowały na SLD.

Niekompetencję rządu wymieniali najczęściej ludzie z wyższym i niepełnym wyższym wykształceniem, inteligencja, zwolennicy poglądów centrowych i prawicowych, osoby głosujące w ostatnich wyborach parlamentarnych na UD, KPN, KLD oraz niewierzący.

Dlaczego upadł rząd Waldemara Pawlaka?

Opinie na temat przyczyn upadku rządu Waldemara Pawlaka są podzielone. Nieznacznie przeważa ocena, że rząd ten upadł z powodu istnienia silnej opozycji wobec tej ekipy (45%). 2/5 osób sądzi, że musiał on odejść, ponieważ był wewnętrznie słaby, a 13% nie ma zdania na ten temat.

Jaki powód upadku rządu Waldemara Pawlaka wydaje się Panu(i) ważniejszy?

wewnętrzna słabość tego rządu	42%
siła przeciwników tego rządu	45%
trudno powiedzieć	13%

Wewnętrzną słabość rządu wymieniają głównie mieszkańcy największych miast - (powyżej 500 tys. mieszkańców), inteligenci i prywatni przedsiębiorcy, zwolennicy poglądów lewicowych, osoby rzadziej praktykujące oraz znajdujące się w dobrej lub bardzo dobrej sytuacji materialnej. Im wyższe wykształcenie ankietowanych, tym częściej mówią o wewnętrznej słabości ekipy W. Pawlaka.

Siłę przeciwników rządu W. Pawlaka podkreślają głównie mieszkańcy wsi i małych miast (do 20 tys.), rolnicy, osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym, ci, którzy głosowali w ostatnich wyborach parlamentarnych na PSL oraz ludzie znajdujący się w złej sytuacji materialnej.

Czy nowy rząd spełni oczekiwania społeczeństwa?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	tak	nie	t.p	
OGÓLEM.....	48	26	26	1042
PLEĆ				
mężczyźni.....	50	26	23	495
kobiety.....	47	25	28	547
WIEK				
do 19.....	37	24	39	82
20-29.....	41	32	27	156
30-39.....	42	33	25	238
40-49.....	56	22	22	202
50-59.....	57	23	20	148
60 i więcej.....	53	19	28	216
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	55	20	25	401
miasto do 100 tys.....	46	26	28	325
miasto 101-500 tys.....	41	37	22	194
miasto pow.500 tys.....	47	26	27	122
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	51	19	30	356
zasadnicze zawodowe.....	50	25	25	279
średnie i pomaturalne.....	46	30	24	307
wyższe z niepełnym.....	43	39	18	100
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA				
inteligenci.....	47	36	17	70
pozostali prac. umysłowi.....	45	30	25	96
robotnicy.....	49	26	25	190
rolnicy.....	57	17	26	105
prywatni przedsiębiorcy.....	45	33	22	64
emeryci i renciści.....	53	21	26	291
gospodynie domowe.....	54	27	19	37
uczniowie i studenci.....	33	26	41	81
bezrobotni.....	52	24	24	42
KIERUNEK BIEGU WYDARZEN				
w dobrym.....	48	31	21	236
w niedobrym.....	49	24	27	792
trudno powiedzieć.....	43	21	36	14

Czy, Pana(i) zdaniem, rząd Waldemara Pawlaka spełnił swoje obietnice wyborcze?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	tak	nie	nie mam zdania	
OGÓŁEM.....	14	64	21	1085
PŁEĆ				
mężczyźni.....	16	69	16	514
kobiety.....	14	60	26	571
WIEK				
do 19.....	10	56	34	97
20-29.....	10	63	27	187
30-39.....	13	70	17	241
40-49.....	9	73	17	189
50-59.....	20	68	12	151
60 i więcej.....	22	54	24	220
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	20	58	22	410
miasto do 100 tys.....	16	62	22	333
miasto 101-500 tys.....	6	71	23	212
miasto pow.500 tys.....	9	78	12	130
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	21	53	26	342
zasadnicze zawodowe.....	15	64	21	281
średnie i pomaturalne.....	10	69	20	356
wyższe z niepełnym.....	7	86	7	106
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA				
inteligenci.....	9	88	3	55
pozostali prac. umysłowi.....	7	73	20	97
robotnicy.....	10	66	24	226
rolnicy.....	29	59	12	60
prywatni przedsiębiorcy.....	6	94	0	30
emeryci i renciści.....	21	59	20	300
gospodynie domowe.....	11	69	19	56
uczniowie i studenci.....	10	56	34	126
bezrobotni.....	11	74	15	71
SYTUACJA MATERIALNA				
dobra.....	11	64	25	125
średnia.....	16	65	19	624
zła.....	16	61	24	243
bardzo zła.....	6	72	22	90
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	28	59	13	199
centrolewicowe.....	16	70	13	101
centroprawicowe.....	7	81	12	96
prawicowe.....	10	77	13	189
trudno powiedzieć.....	12	57	31	497
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU				
dobry.....	22	61	17	268
zły.....	11	71	18	670
trudno powiedzieć.....	17	42	40	148

Jaki powód upadku rządu Waldemara Pawlaka wydaje się
Panu(i) najważniejszy?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	wewnętrzna słabość tego rządu	siła przeciwników tego rządu	trudno powiedzieć	
OGÓLEM.....	42	45	13	1084
PLĘĆ				
mężczyźni.....	44	47	9	514
kobiety.....	40	44	17	571
WIEK				
dó 19.....	50	33	17	97
20-29.....	40	43	18	187
30-39.....	42	52	5	242
40-49.....	47	46	7	189
50-59.....	39	48	13	149
60 i więcej.....	37	42	21	220
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	34	51	14	410
miasto do 100 tys.....	40	45	15	333
miasto 101-500 tys.....	46	43	11	212
miasto pow.500 tys.....	61	30	10	130
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	30	50	20	341
zasadnicze zawodowe.....	37	50	12	281
średnie i pomaturalne.....	48	42	10	356
wyższe z niepełnym.....	69	28	3	106
GRUPA SPÓŁ. -ZAWODOWA				
inteligenci.....	71	25	4	55
pozostali prac. umysłowi.....	55	40	4	96
robotnicy.....	40	49	11	226
rolnicy.....	17	73	11	60
prywatni przedsiębiorcy.....	66	25	9	30
emeryci i renciści.....	38	43	19	299
gospodynie domowe.....	29	51	20	56
uczniowie i studenci.....	51	30	19	126
bezrobotni.....	36	56	9	72
SYTUACJA MATERIALNA				
dobra.....	53	32	15	124
średnia.....	42	44	13	624
zła.....	37	51	11	243
bardzo zła.....	34	52	14	92
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	31	66	4	198
centrolewicowe.....	44	50	5	101
centroprawicowe.....	62	30	8	96
prawicowe.....	60	34	6	190
trudno powiedzieć.....	34	43	23	496
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU				
dobry.....	48	44	8	267
zły.....	42	46	12	670
trudno powiedzieć.....	28	43	28	148